कुर्य्यात्संवत्सरेपि च ५० नारदः षष्ठमास्यष्टमे वापि पुंसां स्त्रीणां तु पंचमे सप्तमे मासि वा कार्य्यं नवान्नप्राशनं बुधैः जन्मतो हरेर्व
शिवः विष्णुरुद्रहरि ... हिमरश्मिवायुमित्रवरुणादितिचित्राः अश्विनितिष्यवसुपौष्णभरोहिण्युत्तराश्चविशिष्टभोजने
तारा ५२ ... शुभेऽन्यनक्षत्रग्रहणाम् हस्तोत्तराश्विनी ... मूलस्वातीमृगशिरादितिविष्णुपूषा शस्तान्नप्राशने ...
... नां वारे शुभा स्युर्बृहस्पतीनाम् तिथिशुद्धौ नारदः द्वितीया च तृतीया च पंचमी सप्तमी तथा त्रयोदशी
च दशमी प्राशने तिथयः शुभाः ५४ पंचम्येषु नंदायां रिक्तायां प्राग्भोजनम् बालानामायुर्नाशनं चेति केचन
५५ ... चौलान्नप्राशने ... शुभदं जन्मनक्षत्रमशुभं त्वन्यकर्मणि ५६ राजमार्तंडे लग्ने शुद्धिः लाभत्रि
... सौम्या ... लग्नेषु देवगुरुबृहस्पतिनामा ... भोगं करोति
... भोक्ता ५७ अथ कर्णवेधः गर्गः मासि षष्ठे सप्तमे वाप्यष्टमे वापि वासरे कर्णवेधं प्रशंसंति शुक्लपक्षे शुभे दि
ने ५८ ... न जन्ममासे न चैत्रे पौषे न भाद्रसंज्ञे न हरौ प्रसुप्ते तिथौ न रिक्ते न च विष्टिदुष्टे कर्णस्य वे
धं मुनयो वदंति ५९ अत्र चैत्रस्य निषेधः ... निषेधे ... बादरायणः मूले चाश्विनी ...
... तिथौ ... लग्ने सौम्ययुते तथा स्थिर ...
बालकः ... शुभकरो कर्णस्य वेधस्ततः ६१ अथ चूडाकर्म गुरुः तृतीये ... जन्मतो वा विशेष
शितः पंचमे सप्तमे वापि ... ६२ तिथिशुद्धौ पराशरः पंचमी सप्तमी चैव ... तथा त्रयो
दशी तृतीया ... कर्म शुभावहः ६३ वारशुद्धिः ... इन्दुवारस्थितेप्येवा

मान्मितयापुष्यादिवौकसांच तथाचलातामि हयस्त नाम्नि प्राज्ञो न कुर्वीत हितायनिस्यम्: ३९ अथ वेलारो
हनगुरुः वेलारोहं मनुकर्त्ते मोहादशे दशमे विवा षोडशे दिवसे वापि द्वात्रिंशदिवसेपि वा ३९ अभीष्टे दि
वसे चैव चंद्रताराबलान्विते मृदुक्षिप्रभेषु मातायाकुलयोषितः ४० योगशास्त्रविहारिं स्त्रलाग्न
कृशीर्षविन्यसे शिशुः अथ दीपकार्यं निष्क्रमणम्: आद्राघोमस्वचवर्जितान्मुपहते पक्षे घटिके तिथौ वा
रेभौमघटानीतरे घटतुलाकन्याऽलिसिंहोदये संहृष्टे घचतुर्थमासि यदिवा मासेत्रतीये शशि म
हीसेत्रु भदंतिहोरयेयहानिः कार्यनं कारयेत् ४१ अथ संहितादीपके जलदूजनं अश्विन्याच तथा पौष्णे
हस्ते पुष्ये त्ववेसेव जलपूजा च नारीणां निर्त्यसंपद्यते सुखं ४२ अथ तांबूल दानं राजमार्तण्डात् मूलादिति
द्वितिश्रवणकरोत्तरासु पौष्णाश्वि विष्णु रजनीकरः शाक्रमेषु: वारे गुरौ च शशिशुक्र … सानु जानुतांबूल
भक्षणविधिः कथितः त्रिसूनां ४४ अथ भूम्युपवेशनं स्वाय पंचमेच तथामासि भूमौ मातमुपवेशयेत्
तत्र शस्ताग्रहाः सर्वे भम्याम्यविशेषतः ४५ तिथिं वि … द्विकाम्रान्त … नमाने मे उत्तरात्रीणि षु सो
म्यपुष्यर्द्धमाके देवतं ४६ प्राजापत्ये च हस्ते च अश्विन्यां … भम् ४६ वाराहे पूजयेच्छात्र पृथ्वी वीचे
तथाद्विजान् पूजनं पूर्वं … देवद्विजन्मनां ४७ भूमभागमुपालिप्याथ कृत्वा … मंगलम् शांख पुण्या
हवाचनं भूमौ तु मुपवेशयेत् ४८ … मेष … विस्तारमथवा …
वानेदा … ४९ … कुर्वीत … तदाभावे …

गा।शुभनयनेवर्षांतमासेधराधिपानां श्रीष्मशैशिरदर्शपूर्णमासस्थाधारणोपंचमाघः ८२ फलोदयेति थिफलं द्वितीया च तृतीया
च पंचमी दशमी तथा एतास्तु तिथयो मध्यफलदा निंदितापरा ८३ वारफलं शस्तास्तु काव्यामरपूजितानां दिने शुभौ जिविधि
रिन्दुसूर्यौ मध्यमस्तौ सूर्यासितकुजो यितेष्टा शुभो पूर्वमुनिप्रदिष्टौ ८४ नक्षत्रफलं वशिष्ठः हस्तत्रये च श्रवणत्रये च द्वा
त.द्वये श्रुतरमे तभेषु पौष्णद्वये चादितिद्वये च शस्ताद्विजानां खलु मौंजिकर्म ८५ नारदः त्रिषडायगतैः पापैः षष्टाष्टो
त्यविवर्जितैः शुभैः षष्ठाष्ट लग्नांत्यवर्जितेन हि मौंजना ८६ राजमार्तंडात् शुद्धिर्न विद्यते यस्य वर्षे प्राप्ते यमः परि।।
चैत्रे मीनगते भानौ तस्योपनयनं शुभं ८७ अथ नारदसंहितायां गलग्रहः कृष्णपक्षे चतुर्थी च सप्तम्यादिदिनत्रये त्रयोदशी
चतुष्कं च अष्टावेते गलग्रहाः ८८ एतेष्वपि यदि स्यात् यो वा यदि गर्जति तद्दिनस्यादनध्यायं एतेतत्र न कारयेत् ९० श्री
पतिनिबंधे पौषादिचतुरो मासा ... कालजा वर्षा यात्रा ... हं ... वर्जये सप्तवासरान् ९१ विशेष. पौषादिनत्रयं च
ज्यैमाघेदिनद्वयं फाल्गुणेदिनमेकं तु चैत्रे घटिकाद्वयम् ९२ इति श्रीमुहूर्त... संस्कारप्रकरणं तृतीयम्

3

राः प्रोषानगोभूमाः ६४ नक्षत्रग्रहसौम्याः अश्विनी श्रवणाः स्वातिचित्रापुष्यपुनर्वसुः धनिष्ठारेवतीश्रेष्ठा मृगे हस्तोत्तर
क्रिया ६५ क्षौरेऽश्विपारिसाः कृ राः शस्तास्सर्वराशिगाः शुभाः लग्नचौलं मिथुनेष्ट पावन्माता च गुर्विणी ६६ गर्भे मातुः कु
मारस्य न कुर्याच्चौलकर्मसु पंचमासादूर्ध्वः कुर्याद् दुनकारयेत् ६७ ज्येष्ठमासि तथा मार्गे क्षौरं परिणये व्रते ज्ये
ष्ठपुत्रदुहित्रोश्च यत्नतः परिवर्जयेत् ६८ इति श्रीपतिः केशवपनं तु पुरं पाटलिपुत्रं पुरीमहिष्ठत्रं दितिमदितं वसु
रतः क्षौरविधौ भवति कल्याणम् ६९ अथ प्रसंगात्साधारणं क्षौरवाक्यः श्राद्धे ब्रह्मचारी पितुः पंचमश्च वस्तु निधिसंच
तुर्थमश्च त्रिमेत्रमेषप्रजसन्निभोपि क्षौरी नरो मालिधनेगतः ग: ७० मरिमलो पंचम पंचमेन्द्रिः क्षौरं च कार्यं सि
तगुरुमेषु न लभ्यते चेन्मुक्त धिष्ण्ये तद्रौद्रे वा निखिलं विधेयम् ७१ मृदेवभ मौ शानिदेश तोपि वा दिमुक्तो मृतिस्तके पि
मूर्ध्नि ७२ श्रीपति नक्षत्रभक्तो कोटिष्ठिता नाम भक्तो यात्रा समरे
साधानकाले निखिलाधिराया क्षौरं विधेयं किल निंदिते पि ७३ ग्रथालग्नारंभे मार्कंडेपि मौंजी तु पंचमे वर्षे प्रसु
मुत्वा नाम क्षौरं विद्यामालिखिमसुप्रयोजनोपि जीवि पनोन च मेन चाहि ७४ विसर्जनस्योचैव प्रोसिभोमपिनेतथा र्वसनिश्चतेकाले विद्यारंभं
प्ते जनार्दने षष्ठी प्रतिपदं चैव वर्जयित्वा तथाष्टमी मासंपक्षोभमुक्तभास्करो मरालंपानिभौमध्यामनि ह्यावुधसोमयोः
न कारयेत् ७५ गारभुप्तेमानः विद्यारंभे गुरुः श्रेष्ठो मध्यमौ भृगुभास्करौ चित्रापिवि विंध वृहस्पति वसुमूला श्रोत्र भगर्यां समेषु विशाखा
७६ शस्तदेव धनुर्विद्याविष्णुमं अदिति गुरुभमकोत्स्वाति चित्राधिपि शाखाधा स्मृ ७७ रत्नमालायां नक्षत्रपाले मृगाद्पंचकस्तानिमि
शिवगुप्ताहे विष्णुवो पिपिपोष मसमयति श्रीयोगेचाधिपि तिनजमार्तंडावे पितुः मृ श्रीवले श्रेष्ठ श्रवणाब्रह्म योर्वे टा सर्वे गुरु
ष्णमूले ह्रस्वादिकेवत्सौम्यमुहूर्तेतिविष्टे अप्यनोपवित तजमार्तंडावे ... तनोमेषां गुरुवले मुख्यमाचार्यशिष्ययोः
ह्रादिके वले श्रेष्ठं वनादिषु वसिष्ठः शादिवस्त्ररवणोत्श्रयगुरूणां वलपूर्वकम् ... तोहाकोविद्याम् ७८ मासपक्षो वसिष्ठः विप्रा
८० नारदः श्रावणादि मेववर्जे ज ...